

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 102

ноември 2007

***Driza v. Albania* - 33771/02**

Пресуда 13.11.2007

Член 6

Граѓанска постапка

Член 6-1

Пристап до суд

Правично судење

Надзорна ревизија на правосилни пресуди и отсуство на непристрасност на Врховниот суд; неизвршување пресуди и управни одлуки за враќање имот: *повреди*

Член 13

Делотворни правни лекови

Неможност на апликантите да спроведат одлука за обештетување донесена од суд или од управни органи во отсуство на соодветни процедури и статутарна рамка: *повреди*

Член 46

Член 46-2

Извршување на пресуда

Мерки од општ карактер

Неможност на апликантите да спроведат пресуди или управни одлуки за враќање на имот и/или плаќање обештетување, која се должи на системски

пропусти на домашниот правен поредок: *укажување на соодветни статутарни, административни и буџетски мерки*

[Ова резиме ја опфаќа и пресудата во предметот *Ramadhi and Others v. Albania*, no. 38222/02, 13 ноември 2007 година]

Факти: Овие два предмети се однесуваат на неможноста на апликантите да спроведат одлука за обештетување според Законот за враќање имот и обештетување од 1993 година („Закон за имот“) во однос на земјиште кое им било експроприрано од нивните татковци, под поранешниот комунистички режим.

Во *Driza*, апликантот добил судски налог со кој национализацијата на имотот на неговиот татко била прогласена за незаконска и било наложено враќање на имотот. Со оглед дека властите не биле во можност да го вратат првичниот имот, на апликантот наместо тоа му биле доделени две други земјишни парцели, со одлука која била прифатена од Комисијата за враќање на имоти и обештетување. Меѓутоа, апликантот не бил во можност да го преземе владеењето со имотот бидејќи парцелите биле окупирани од трети страни. Потоа биле покренати две серии постапки, во кои било оспорено правото на сопственост на апликантот на парцелите. Во првата серија, побарувањето на апликантот на помалата парцела било одбиено од страна на Врховниот суд – Joint Colleges, по успешната апликација, од страна на лицето кое ја запоседнало парцелата, за надзорна ревизија на правосилната и обврзувачка пресуда на Управниот оддел на Врховниот суд со која била прифатена одлуката на комисијата. Во втората серија постапки, Граѓанскиот оддел на Врховниот суд го прифатил налогот на окружниот суд за укинување на одлуката на комисијата во целост, врз основа на тоа што таа ја пречекорила својата надлежност. На апликантот му било доделено обештетување, но тоа сè уште не е платено.

Во предметот *Ramadhi and Others*, апликантите, меѓу другото, добиле налози од комисијата за враќање имот и обештетување, за враќање на земјишна парцела и за исплата на обештетување. Иако тие успеале да ја вратат сопственоста врз парцелата, не примиле никакво обештетување. Апликантите подоцна поднеле дополнителна апликација во однос на друга парцела. Иако по жалбата до окружниот суд тројца апликанти на крај успеале да добијат одлука од комисијата за земјиште со која се прифаќа важноста на нивното право на сопственост, парцелите сепак биле префрлени на трети лица од страна на локалните власти.

Право: Член 6 § 1 - *Driza*: Апликантот се пожалил дека поништувањето на правосилната пресуда во постапката за надзорна ревизија е спротивно на принципот на правна сигурност, дека Врховниот суд – Joint Colleges не бил непристрасен и дека властите не извршуваат правосилни пресуди.

(а) **Правна сигурност:** Со давање дозвола за ревизија на правосилна пресуда и со овозможување на воведување паралелни серии постапки, Врховниот суд го свел на нула целиот судски процес кој завршил со правосилна и извршна судска одлука која претставува *res judicata*.

(б) **Непристрасност:** Постапката за надзорна ревизија била започната на барање од претседателот на Врховниот суд, кој веќе имал донесено одлука против апликантот за истото прашање. Претседателот бил и член на составот на Врховниот суд кој го испитал тоа барање и одлучил мериторно да ја укине конечната пресуда донесена во корист на апликантот. Оваа практика е

неусогласена со принципот на „субјективна непристрасност“ бидејќи никој не може да дејствува и како тужител и како судија. Исто така, објективната непристрасност на Врховниот суд – Joint Colleges, се покажала отворена за сомневање поради тоа што тројца судии кои веќе решавале по предметот биле повикани да решаваат и по барањето за дозвола и подоцна по меритумот на предметот, додека други тројца судии, исто така, требало да решаваат по прашање за кое веќе го искажале своето мислење.

(в) *Неизвршување правосилни пресуди*: Проблемот со неизвршување правосилни пресуди во случаи на враќање имот очигледно опстојува во Албанија без оглед на укажувањата претходно дадени од Судот. Пропустот на властите да преземат неопходни мерки за да ги почитуваат пресудите на Врховниот суд ги одземаат сите корисни ефекти од одредбите од член 6 § 1.

Заклучок: повреди (едногласно).

Ramadhi and Others – Неизвршување правосилна пресуда: Комисијата за земјиште на крај ги прифатила титуларите (правата на сопственост) на тројцата апликанти за три конкретни земјишни парцели, откако окружниот суд ѝ наложил повторно да ги разгледа нивните жалби. Меѓутоа, дотогаш земјиштето веќе преминало во сопственост на трети страни. Според тоа, правата на сопственост на тројцата апликанти далеку од тоа да биле утврдени, а државните власти не ја извршиле пресудата на окружниот суд.

Заклучок: повреда (едногласно).

Член 13 став - *Driza*: Владата не воспоставила соодветна постапка за решавање на барањата за обештетување кога првичниот имот не може да му се врати на сопственикот. Поточно, таа не воспоставила соодветни тела или не усвоила мапи што ќе се користат при проценка на имотите. Не постои веројатност дека во претстојниот период или доволно скоро ќе биде воспоставен систем за да се овозможи решавање на спорот кој се однесува на утврдување на правата на апликантот.

Заклучок: повреда (член 13 во врска со член 1 од Протоколот бр. 1 – едногласно).

Ramadhi and Others: Без оглед дали правосилната одлука која треба да биде извршена има форма на судска пресуда или на одлука донесена од управен орган, домашното право како и Конвенцијата предвидуваат дека таа мора да биде спроведена. Меѓутоа, не биле преземени никакви чекори за спроведување на одлуките на комисијата во полза на апликантите. Не постои закон со кој се уредува извршувањето на одлуките на комисијата, а особено, не постојат законски временски ограничувања за поднесување жалби против такви одлуки, и никакви конкретни правни лекови за обезбедување нивно извршување. Утврдувањето на соодветната форма и начин на обештетување му е оставено на Советот на министрите, кој допрва треба да утврди детални правила и методи. Одлуките во полза на апликантите останале неизвршени повеќе од 11 години а Владата сè уште не поднела докази дека во претстојниот период ќе бидат спроведени релевантни мерки.

Заклучок: повреда (член 13 во врска со член 6 § 1 – едногласно).

Член 1 од Протоколот бр. 1 – *Обата предмети*: Повеќегодишното неизвршување на пресудите и/или одлуките во корист на апликантите од страна на властите претставува попречување на нивното право на мирно уживање во нивната сопственост, за што Владата не дала никакво

задоволително објаснување. Недостиг од средства не може да го оправда неизвршувањето правосилна и обврзувачка одлука за долг кој го должи државата.

Заклучок: повреда (едногласно).

Член 46 – *Обата предмети:* Недостатоците забележани во албанскиот правен систем значат дека една цела категорија лица била и сè уште е лишена од своето право на мирно уживање во својата сопственост преку неизвршување судски пресуди и одлуки на комисијата со кои им се доделува обештетување. Пред Судот веќе се нашле дузина идентични апликации. Сè поголемиот број апликации претставува отежнувачки фактор во однос на одговорноста на државата според Конвенцијата, но и закана за идната ефикасност на системот на Конвенцијата.

Според тоа, Албанија се повикува да ги отстрани сите пречки за доделување обештетување според Законот за имот така што ќе обезбеди, и тоа итно, дека ќе преземе соодветни статутарни, административни и буџетски мерки, вклучувајќи и усвојување на планови за оцена на имот и назначување соодветни средства.

Член 41 – *Driza:* Во однос на помалата земјишна парцела, Албанија треба да му врати на апликантот парцела од 1.650 м² плус 50.000 ЕУР, или, во случај на неисполнување на обврската, да плати 280.000 ЕУР во однос на материјално и нематеријално обештетување. Исто така, таа треба да му плати на апликантот 500.000 ЕУР во однос на материјално и нематеријално обештетување за поголемата парцела.

Ramadhi and Others: Албанија треба да им врати парцела од 30.500 м² на првите тројца апликанти и да им плати, заеднички, 25.000 ЕУР во однос на материјално и нематеријално обештетување. Во случај на неисполнување на обврската за враќање имот, таа треба да им плати 120.000 ЕУР во однос на материјално и нематеријално обештетување. Во однос на парцелата со површина од 5.500 м² плус продавници, на апликантите им е доделен заеднички износ од 64.000 ЕУР како материјално и нематеријално обештетување.

На овој линк може да се најдат [Case-Law Information Notes](#)

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human

Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.